Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.

Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale av.

Office of publication: 2657 So. Lawndale ave. Telephone: Lawndale 4535.

LETO—YEAR XVI. Cena lista je $5.00. Entered as second-class matter January 22, 1918, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., četrtek, 29. marca (March 29), 1923.

Subscription $5.00 Yearly

ŠTEV.—NUMBER 75.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

STRAŠNA ZGODBA O ZVERINSKI BRUTALNOSTI DANAŠNJEGA SISTEMA.

Jetniški paznik je pretepal dečka toliko časa s korobačem, da je revež omagal, zbolel in umrl.

KOROBAČ JE BIL ŠTIRI PALCE DEBEL, PET ČEVLJEV DOLG IN SEDEM FUNTOV TEŽAK.

Langdon, N. D. — Ker je dečka Martina Taberta iz tega okraja pretepel v Floridi priganjač tvrdke Putnam Lumber Co. s korobačem do smrti, so dečkovi starši tožili to tvrdko za $50,000 odškodnine; priganjač pa bo najbrž obtožen radi umora.

Tabert je umrl pred dvema letoma, ali okolščine, ki so povzročile njegovo smrt, so prišle šele pred kratkim na dan. Svoj dom v Munichu je fantiček zapustil v zimi l. 1921. Na poti je delal zdaj pri tem, zdaj pri onem gospodarju, dokler ni dospel v Florido. V kraju Tallahassee je bil aretiran, ker so ga zasačili na nekem tovornem vozu. Obsojen je bil ob tej priliki na denarno globo v znesku po $25 ali pa na trimesečno ječo.

Fant je brzojavil domov po denar, in njegova mati mu ga je tudi zares poslala. Preden pa je denar dospel, so Taberta in druge jetnike poslali na delo v jetniško taborišče blizu mesta Jacksonville. Vse jetnike iz okraja Leon, čigar glavni sedež je Tallahassee, je najela tvrdka Putnam Lumber Co.

Deset dni potem, ko je Tabertova mati poslala denar, je prišlo priporočeno pismo, v katerem je bil denar, nazaj s pripombo: "Vrnjeno na ženinova zahtevo. Stranke ni več tukaj."

To je bilo dne 26. decembra. V mesecu februarju naslednjega leta je deček Tabert umrl. Nekaj mesecev pozneje je prišel njegov soujetnik iz zapora ter pisal poštarju v Munichu o tej zadevi.

Tukajšnji državni pravdnik je šel v Florido ter preiskal celo stvar. Dobil je zaprisežene izjave od strani raznih ljudi, ki so na lastne oči videli, kako zverinsko je postopal tvrdkin priganjač z malim Tabertom.

Kakor so izpovedale te priče, so bile fantičkove noge strašno otekle, ko so ga odvedli v kampo Clara, ker čevlji so mu bili pretesni in premajhni. To je večkrat povedal priganjaču Higginbothamu ter ga prosil za druge čevlje. Pritoževal se mu je tudi, da ga

(Dalje na 3. strani.)

Odkod imata Dever in Lueder denar za kampanjo?

Delavski županski kandidat Cunnea bi rad imel odgovor na to vprašanje.

William A. Cunnea, socialistični kandidat za župana v Chicagu, je zastavil demokratu Deverju in republikancu Luederju, nasprotnima kandidatom, boleče vprašanje. V odprtem pismu je pozval nasprotnika, naj objavita, ako imata pogum, izvor njunih kampanjskih izdatkov.

"Ves Chicago ve za izvor in velikost vsote, ki jo jaz trošim za svojo kampanjo," piše Cunnea. "Ali bi bila gentlemana Dever in Lueder tako dobra in povedala ljudstvu v Chicagu, odkod prihaja njun denar za kampanjo? Povejta vsote in imena prispevateljev, ki krijejo ogromne stroške vajine kandidature! Ali hočeta povedati ljudstvu, kdo vzdržuje vajine sijajne osrednje pisarne? Kdo plačuje ogromne vsote za tiskovine? Kdo financira nebrojne bizniške klube, razne lige in druge organizacije, ki si brusijo pete in jezike za vaju?"

Cunnea je dejal na shodu v Douglas Auditoriumu v torek zvečer, da cestoželezniški, telefonski in električni magnatje financirajo kampanjo obeh nasprotnih kandidatov.

Pregled večjih dnevnih dogodkov.

Amerika.

Zverinska brutalnost izvršena v Floridi.

Daugherty razglasil Hardinga za kandidata brez njegove vednosti.

Nadaljevanje preiskave o podkupljenju porote, ki je oprostila governorja Smalla.

Cunnea, delavski kandidat za župana v Chicagu, poziva nasprotna kandidata, naj povesta, od koga dobivata denar za kampanjo.

Inozemstvo.

Poincare priznava fiasko v Ruhru.

Eksekucija nadškofa Zepliaka v Moskvi odgodena.

Uradno glasilo sovjetske vlade odgovorilo Hughesu.

Pogon na anarhiste na Bolgarskem; več ubitih.

Stavke na Angleškem se razširjajo.

Splošni pretep v japonski zbornici.

Grob Sare Bernhardtove zarubljen od upnikov.

10,000 irskih republičanov v ječah.

RUSIJA JE ODGOVORILA HUGHESU.

Moskovska "Izvestja" pišejo, da Hughes predstavlja včerajšnjo diplomatijo Amerike.

Moskva, 28. marca. — Člani sovjetske vlade do danes še molče o izjavi ameriškega državnega tajnika Hughesa, ki je pred enim tednom rekel, da Združene države ne morejo priznati Sovjetske Rusije, dokler ne prizna vseh starih dolgov in opusti cilje svetovne revolucije. Oglasilo se pa je uradno glasilo sovjetov "Izvestja" s člankom, ki se lahko smatra za odgovor Hughesu.

"Izvestja" se objavila na prvi strani Hughesovo izjavo v celoti, nato pa sledi komentar:

"Ako bi bil ameriški državnik izustil kaj takega leta 1918., bi se ne čudili, ali danes je ta izjava anahronizem (časovna zmota.) Mr. Hughes se nahaja še v časih vladivostoške in arhangeljske intervencije; edina razlika je, da Hughes danes pravi, da se noče vtikati v naše notranje zadeve, dočim je glede bojkota, blokade in neresničnih poročil še vedno pri starem.

Zaključiti moramo, da Hughes se drži principa, da je treba človeka, ki je na tleh, še bolj pritisniti k tlom, namesto pomagati mu na noge. Kljub svoji izjavi, da ga ne brigajo notranje razmere Rusije, zahteva on temeljito izpremembo naše vlade in hoče, da je Rusija popolnoma buržoazna, predno jo more priznati.

Rusija je plačala in bo še plačala dolgove, katere priznava, toda naše stališče glede predvojnih in vojnih dolgov je bilo jasno označeno na konferencama v Genovi, in Hagu. Državni tajnik Hughes predstavlja včerajšnjo diplomacijo Združenih držav, med tem ko senator Borah s svojimi pristaši vred predstavlja in izraža diplomacijo jutrišnega dneva."

Grob "božanske Sare" zarubljen!

Pariz, 28. marca. — Slavna igralka Sara Bernhardt, ki je umrla v pondeljek, ne bo počivala v skalnatem grobu na svoji farmi na Belle Isle, katerega si je bila pripravila, ako bodo imeli njeni upniki zadnjo besedo. Sara je umrla bankrotirana in upniki, katerim je dolžna velike vsote, so včeraj planili na njeno zapuščino, da bi jo zarubili. Ker niso dobili nič, so pa zarubili pripravljen grob! Farma, na kateri je pripravljen grob, bo prodana na javni dražbi.

Leninovo stanje nespremenjeno.

Moskva, 28. marca. — Uradni buletin o stanju Vladimirja Uljanova se glasi, da je njegovo stanje od 22. marca do danes neizpremenjeno. Bolnikova temperatura in utripanje žile je abnormalno.

DAUGHERTY RAZGLASIL PREDSEDNIKA ZA KAND. BREZ NJEGOVE VEDNOSTI.

Gen. zvezni pravdnik je bil sadosti previden ter ni hotel zatrditi, da govori v Hardingovem imenu.

NJEGOVO NAZNANILO JE BOLJ RAZUBILO DUHOVE, KAKOR PA JE PRIČAKOVAL.

St. Augustine, Fla. — Generalni zvezni pravdnik se v teh dneh pridruži predsednikovi družbi v Floridi. In ob tej priliki bo skoro gotovo slišal levite od strani predsednika Hardinga, ker je brez njegove vednosti razglasil njegovo kandidaturo na prihodnjih predsedniških volitvah pred desetimi dnevi v Miami.

Predsednik ni vedel, da hoče Daugherty poslati med svet naznanilo o njegovi kandidaturi. Zvezni pravdnik se je previdno izognil temu, da bi povedal, v čigavem imenu je napovedal Hardingovo kandidaturo, dasi so mnogi listi menili, da sta se oba dodobra porazgovorila in sporazumela o tako važni zadevi, preden naj pride v javnost.

Daugherty morda ni vedel, kaj je storil. Zato se je neznansko začudil, ko je izprevidel, koliko prahu je dvignilo njegovo naznanilo o Hardingovi kandidaturi. In nemudoma je povedal svojemu časnikarskemu poročevalcu, da ni govoril v Hardingovem imenu, nego da je to dejal kar na lastno pest. S svojim naznanilom je hotel pravdnik le opozoriti Hardingove prijatelje širom dežele, kaj jim je storiti na prihodnjih predsedniških volitvah.

Zato mislimo, da jih bo dokaj gorkih slišal sedaj od predsednika. Ta namreč misli, da je Daugherty zinil malo prehitro. Kajti nikakor ni dobro razkriti srca, preden človek ne ve, kako stoje stvari okoli njega. Predsednik Harding ima še dve leti hudega časa pred sabo. Kar je službene dobe za njim, ga na noben način ne priporoča ameriškemu ljudstvu. Njegova administracija ga je zavozila skoro v vseh važnih političnih dogodkih notranjega in vnanjega značaja. Ameriški volilec pa ne voli človeka, s katerim je nezadovoljen.

Harding si mora poprej utreti pot in postaviti mostove, ki mu jih je podrla njegova administracija v zadnjih dveh letih. Seveda bo to delo strašno težavno. Kmečki blok, radikalni poslanci in senatorji v republikanski stranki sami, splošna delavska ogorčenost nad pristranskim postopanjem sedanje administracije v tako važnih delavskih problemih, kakor je železniški ali rudniški, vse to mu bo delalo prihodnji dve leti sive lase.

Zato se je Mr. Daugherty prenaglil, ko je zinil tisto o predsednikovi kandidaturi v prihodnjih predsedniških volitvah. O predsedniku Hardingu ne moremo misliti, da bi ne videl položaja, kakršen je. Če ga sam morda ne vidi, ga pa drugi opozore nanj. Vsekakor mu mora biti znano, da bi bil on tako nesrečen republikanski kandidat, kakor bo tisti, ki si ga postavi stara republikanska garda.

Turčija dobi odgovor.

London, 28. marca. — Zavezniški delegatje so končali tajna pretresanja turških mirovnih protipogojev in v prihodnjih 48. urah pošljejo Turčiji noto z obvestilom, dali se bodo pogajanja nadaljevala ali ostanejo zavezniki pri svojih pogojih, ki so jih predložili Turkom v Lozani.

Veliki pogromi na Rumunskem.

Dunaj, 28. dec. — Iz Bukarešta javljajo, da so v teku veliki pogromi proti židom v omenjenem mestu. Okrog 45 oseb je bilo včeraj ranjenih.

VREME.

Chicago in okolica: V petek jasno. Lahki vzhodni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24. urah: najvišja 46, najnižja 16. Solnce izide ob 5:37, zaide ob 6:13.

IMENA BOGATIH ZLOČINCEV NE SMEJO NA SVITLO.

New York, N. Y. — (Federated Press.) — Ko je bila pred desetimi dnevi na misterijozni način umorjena mlada in lepa modistinja Dorothy King, je prišlo takoj na dan, da je v to afero zapleten neki miljonar, ki se skriva pod imenom "Marshall". (Zdaj je že odkrito, da je ta miljonar John K. Mitchell iz Philadelphije.) Distriktni državni pravdnik ni hotel osem dni izdati pravega imena. Poročevalce listov je odpravljal z besedami: "Kaj pa boste na boljšem, če vam povem ime? On pa bo na slabšem, kajti njegovo družino zadeno velika sramota in njegov business bo uničen. Končno bi boljševiki in drugi agitatorji zopet imeli polna usta za klepetanje in nepokoj med ljudstvom bo večji."

POLJAKI GROZE RUSIJI RADI NADŠKOFA.

Centralni izvrševalni odbor v Moskvi je odgodil eksekucijo.

London, 28. marca.—Iz Moskve preko Rige je prišla brzojavna vest, da je predsednik centralnega izvrševalnega odbora sovjetov Kalinin odgodil eksekucijo katoliškega nadškofa Zepliaka in generalnega vikarja Bučkaviča. Eksekucija je bila določena na četrtek 29. marca. Centralni izvrševalni odbor ima zadnjo besedo v tej zadevi.

Varšava, Poljska, 28. marca. — Snoči so bile tukaj katoliške demonstracije pred ruskim poslaništvom. Klerikalne organizacije zahtevajo, da Poljska napove vojno Rusiji, ako bosta nadškof Zepliak in vikar Bučkavič umrčena.

Ko je poljski ministrski predsednik Sikorski izvedel, da je bil nadškof Zepliak in 15 drugih katoliških duhovnov v Moskvi spoznanih krivim protirevolucionarnih činov in da sta bila Zepliak in vikar Bučkavič obsojena na smrt, je takoj povabil k sebi sovjetskega poslanika Obolenskega in dejal, da poljska vlada opazuje z veliko napetostjo postopanje sovjetov proti katoliški cerkvi in poljski manjšini. Poljska ne more storiti ničesar v obrambo obsojencev, ker obsojenci niso poljski državljani, dasi so po rodu Poljaki, svari pa sovjetsko vlado, da bo imela veliko odgovornost, ako se izvrši obsodba.

Rim, 28. marca. — Vatikan je zelo poparjen vsled izida moskovskega procesa proti Zepliaku in drugim. Papež je pričakoval, da bo proces odložen ali sploh opuščen. Kardinal Gasparri, papežev tajnik, je včeraj apeliral na sovjetskega zastopnika v Rimu Vorovskija, naj posreduje pri sovjetski vladi, da se obsodba suspendira.

KONZULARNO POTRDILO TRGOVSKIH RAČUNOV PRI PAKETNI POŠTI ZA MEHIKO.

Washington, D. C. — Federated Press. — Paketne poštne pošiljatve v Mehiko morajo imeti trgovske račune potrjene po konzulu, v čigar območju je kraj odpošiljatve. To odredbo je predkratkim prejelo mehiško poslaništvo v tem mestu od mehiške vlade. Carinarice morajo na moji imeti uradno potrjeno označbo blagovne vrednosti, da morejo potem blagu določiti tarifno carino. Pristojbine za vizume trgovskih računov so iste kakor za one tovornih pošiljatev. Vizum za vrednost pod $5 ne velja nič. Za vrednost od $5 do $50 en dolar; za vrednost nad $50 dva dolarja.

Japonski parlament zaključen med pretepom.

Tokijo, 28. marca. — Japonski parlament je bil včeraj zaključen sredi splošnega pretepa poslancev, ki je nastal, ko je opozicija predlagala, da se vsi ministri postavijo na zatožno klop. Ko so pričeli frčati črnilniki po zborniei in so padale pesti po glavah, je predsednik zaključil zborovanje.

LESLIE SMALL PRED POROTO KOT PRIČA V ZADEVI SVOJEGA OČETA.

Pravi, da nista bila podkupljevalca governerjeve porote zadovoljna z obljubami generalnega državnega pravdnika Brundaga.

SINOVA IZPOVED JE GOVERNERJU SMALLU V KORIST.

Waukegan, Ill. — Sin illinoiškega governerja Leslie Small je šel v torek pred veleporoto, ki preiskuje obdolžitev, češ, da je bila porota, ki je oprostila lansko leto governerja Smalla vse krivde in kazni, ter povedal, kako sta dva Čikažana prišla k njemu v njegov urad meseca februarja.

To sta bila Eddie Kaufman in Eddie Courtney. Ta dva človeka sta mu povedala, da so ju dobili pomagači generalnega državnega pravdnika, ki je politični nasprotnik governerja Smalla, v roke ter jima obljubili vse ugodnosti, ki jih zahteva zdaj razpečavanje opojnih pijač, če se hočeta malo pobrigati, kako kaj mislijo in kako naj potem delajo bodoči porotniki na governerjevi sodni obravnavi.

Kakor je nadalje povedal governerjev sin, sta bila možakarja nezadovoljna s takšno odškodnino ter se odločila ponuditi svojo "pomoč" governerju pričakujoč, da dobita od njega kaj denarja v gotovini.

Leslie jima je dejal, naj se v tej zadevi obrneta do očetovega pravnega zastopnika Schroederja v Chicagu. Ta je potrdil Leslieje-vo izpoved ter dejal, da sta res prišla tista moža k njemu, a on pa da ju je kratkomalo odpravil iz urada.

Velepporota bo zaslišala še druge člane governerjeve družine. In čimbolj gre porota proti dnu te zadeve, tem bolj je opažati, da je vse to le nekakšna politična igra, ki ni posebno čedna.

Porota, ki je lani oprostila Smalla, je pač morala vedeti, kaj jo čaka, če se da podkupiti. Na vsak način se je morala natanko zavedati, kakšno odgovornost prevzame, že bi se rogala justici ter postala orodje te ali one politične stranke.

Če so Brundagevi ljudje najeli ljudi, kakor gori omenjeno, potem je jasen dokaz, kaj je hotel generalni državni pravdnik, ko je celo zadevo spravil pred sodnike.

Žalostno je, da se dogaja kaj takega. Ljudje, ki jih ljudstvo izvoli, da vladajo v njegovem imenu ter gledajo na njegovo blagostanje, pozabijo to misleč, da je ljudstvo zaradi njih, ne pa oni radi ljudstva.

Smallova zadeva je zanimiv pojav, ki jasno dokazuje, kako nujno je potrebna preosnova, to pa do kraja temeljita preosnova sedanjega sistema, ki je za peščico bogataševblagoslov božji, a za ljudske množice pa naravnost strašno prokletstvo.

EKATERINA KALININ JE NA POTI V AMERIKO.

New York, N. Y. — Federated Press. — Žena predsednika ruske republike Ekaterina Kalinin je na poti v Ameriko, kamor jo je povabil ameriški odsek za odpomoč ruskim otrokom. Ekaterina Kalinin bo potovala po deželi ter govorila, da nabere kaj denarja za ruske sirote. Kakor poroča odsek, je državni department poslal naročilo ameriškemu konzulu v Rigi in Revalu, naj podpišeta njen potni list. Ekaterina Kalinin pa bo morala zagotoviti, da se bo njeno poslanstvo omejevalo samo na pospešitev odpomočnega dela.

Madama Kalinin pride kot članica osrednjega odbora za ruski Rdeči križ.

Ženska je priprosta ruska kmetica, stara kakih 35 let in mati treh otrok pa dveh sirot lakote, ki ju je posinovila, ko sta ju našla z možem na cesti zapuščeni in sestradani.

Ameriški odbor za odpomoč ruskih otrok se je zpojil z vlado komisijo dr. Fr. Nansena za rusko odpomoč, ki odpre svoje urade tukaj vkratkem

DRŽAVNA PODPORA DELAVCEM V ANGLIJI JE ZAVAROVALNINA PROTI REVOLUCIJI.

Glasgow, Škotska. — (Fedet. Press.) — Jack Jones, delavski poslanec v parlamentu, je dejal na delavskem shodu v Glasgowu, da delavci danes revoltirajo proti sistemu, ki daje vojvodam 15,000 sterlingskih funtov letno, dočim vlada premore komaj 35 šilingov tedensko za delavce, ki se proti svoji volji brez dela. Državna podpora brezposelnim delavcem je državna zavarovalnina ne zoper brezposelnost, temveč zoper revolucijo. Ako se ne bi vlada bala revolucije delavcev, bi jim ne dala niti penija podpore. Jones je tudi rekel, da angleška zbornica, kakor je danes organizirana, je profitarski sovjet.

POINCARE PRIZNAVA FIASKO V RUHRU.

Nemški magnat Stinnes konferira z Belgijci in Italijani.

NEMČIJA SE NOČE PODATI.

Pariz, 28. marca. — Iz Milana poročajo, da se tam vrši konferenca o vprašanju reparacij. Prisotni so Hugon Stinnes, nemški industrijski magnat, italijanski ministrski predsednik Mussolini, belgijski minister za zunanje zadeve Jaspar in avstrijski ministrski predsednik Ignaz Seipel.

Poročilo o tej konferenci je povzročilo paniko v francoskih vladnih krogih. Finančna komisija francoske nižje zbornice je zahtevala včeraj, da Poincare pojasni, kaj to pomeni in dali je bila Francija obveščena o milanskem sestanku in sploh povabljena, da pošlje zastopnika.

Poincare je odgovoril, da francoska vlada ne ve ničesar o konferenci, stališče vlade pa je, da ne sprejme nobenega posredovanja glede Ruhrske, pa naj ponudba za posredovanje pride od nevtralcev, zaveznika, skupine zaveznikov ali od lige narodov. Francija se bo ozirala edino na ponudbo nemške vlade za pogajanje.

Poincare je nadalje rekel, da upa, da se Nemčija poda proti koncu maja. Pri sebi je imel številke o količini premoga in koksa, ki se izvaža iz okupiranih delov Nemčije v Francijo, toda zahteval je od poslancev, da se zavežejo, da obdrže številke v tajnosti. Komunist Berthon je hitro odvrnil, da on ne bo skrival ničesar, nakar ni hotel Poincare dati številk. Berthon je nato dejal, da ni treba vladi skrivati številk, kajti javna tajnost je, da Francija ni dobila do danes niti toliko premoga iz Ruhra, da bi pokrila stroške okupacije.

Berlin, 28. marca. — Zborniški odsek za zunanje zadeve je včeraj štiri ure razpravljal o reparacijskem vprašanju in končno zaključil, da Nemčija ne more začeti nobenih pogajanj s Francijo, dokler so francoske čete na Ruhrskem. Francozi morajo prej izprazniti Ruhr. Zunanji minister Rosenberg je rekel, da ne sme biti

(Dalje na 3. strani.)

Delavski boji v Anglji.

Mezdni konflikti v vseh industrijah; stavka na farmah narašča.

London, 28. marca. — Delavski nepokoj, ki je bil zadnje dni osredotočen na farme in nekatere rudniške okoliše, se razširja na vse industrije. Štrajk farmarskih delavcev postaja splošen.

Včeraj so bile v Londonu konference farmarskih delavcev, rudarjev, železničarjev in mornarjev. Delegatje rudarske organizacije razpravljajo o zahtevi rudarjev v South Walesu, da se razveljavi sedanja mezdna pogodba, kajti pol miljona rudarjev dobi manj kot 50 šilingov tedensko in to ni nobena mezda.

Zastopniki železničarjev in mornarjev konferirajo radi prihajajočega znižanja mezde na železnicah in parnikih. Organizacije se bodo uprle znižanju.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) $5.00 na leto. $2.50 za pol leta in $1.25 za tri mesece; Chicago $6.50 na leto, $3.25 za pol leta, $1.65 za tri mesece, in za inozemstvo $6.00.

Naslov za vse, kar ima stik z listom:
"PROSVETA"
2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada $5 per year; Chicago $6.50, and foreign countries $6.00 per year.

"MEMBER of The FEDERATED PRESS"

Datum v oklepaju n. pr. (March 21-23) poleg vašega imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da vam se ustavi list.

ZA MARSIKOGA JE ŠOLA O DRŽAVLJANSTVU POTREBNA.

V industrijskih središčih in večjih mestih postoje šole, v katerih se poučujejo tujezemci o najvažnejših stvareh, ki jih mora vedeti ameriški državljan. Te šole so dobra naprava, ker se tujezemec uči spoznavati formo vlade Združenih držav in njih ustavo. Za vsakega državljana je zelo važno, da pozna formo vlade v državi, kajti če ne pozna vladne forme, tudi njegovo sodelovanje za zboljšanje razmer ne more biti dosti vredno.

Tujezemci, ki žele postati državljani, se zavedajo tega dejstva, in prav radi pohajajo v šole, v katerih prejemajo poduk o državljanstvu. Od tujezemcev se zahteva veliko, kadar napravijo izpit za drugi državljanski papir. Tudi to je prav, kajti pravilno je, da državljan pozna svoje državljanske pravice in dolžnosti.

Vesti, ki jih prinašajo veliki dnevniki, in vsakdanji dogodki pa govore, da bi prav nič ne škodilo marsikateremu v Ameriki rojenemu državljanu, da se v svoji mladosti uči v šoli, kar se mora učiti tujezemec, ko vloži peticijo za drugi državljanski papir, da bi se saj ne streljali kosili in na mestu, kjer je najmanj pričakovati, da se kaj takega zgodi.

Trgovski tajnik Hoover je naslovil mr. Hardinga kot "njega ekselenca, Predsednik." Res je lepo, ako je človek vljuden. Ampak vljudnost ima svoje meje, kot jih ima dostojnost. In meja za vljudnost in dostojnost je tam, kjer pričenja servilnost. Za ameriškega državljana je najvišja oblast kongres. V kongresu so ljudski zastopniki, ki delajo zakone v imenu ljudstva.

Ko je zboroval prvi kongres, je bilo določeno, kako je treba nasloviti predsednika Združenih držav. V zveznem senatu je bil stavljen predlog, da se predsednik nazivlje kot "Predsednik Združenih držav in zaščitnik svobode." Senat je razpravljal o predlogu, zbornica je praktično delala, kajti v komunikaciji je George Washingtona naslovila "Predsednik".

"Predsednik" je torej pravilen naslov in vsaka beseda poleg zgoraj omenjene besede je odveč in naslovljenje je napačno.

Kajne marsikomu se bo zdela napaka, ki jo je napravil trgovski tajnik pri naslovljenju mr. Hardinga, malenkostna. Ampak stvar ni tako malenkostna, ko se zdi na prvi pogled. Na tisoče tujezemcev je čitalo napako trgovskega tajnika in večina med njimi bo mislila, da je tako naslovljenje pravilno, ker je v tujezemstvu v navadi, da še ministre nazivljejo z "ekselenco", ponekod pa še nižje državne uradnike. Napačno naslovljenje bodo smatrali za pravilno. In kadar bodo napravili peticijo za drugi državljanski papir, se bodo logično ravnali po napaki, ki jo je izvršil trgovski tajnik. Taka napaka pa lahko povzroči, da sodnik zavrže prosilca za nekaj mesecev, kajti nekateri sodniki so zelo natančni in se ravnajo po tem, kar so očetje Ameriške republike začrtali za pravilno in dostojno za državljane republike.

Ameriška republika je odpravila vse naslove in počastilne evropejske pritikline. Pač je samo ena izjema. To je governer države Massachusetts. Le on se naslovi kot "njega ekselenca".

Očetje Ameriške republike so vedeli, kaj delajo, ko so odpravili "počastilne naslove". Kdor je državljan republike je suveren državljah. On izvoli javne uradnike in zastopnike v postavodajne zbore. Za to se mu tudi ni treba klanjati nikomur. Za katerega se odloči ljudska večina, tisti je izvoljen. Ljudska večina pa ne izvoli nikogar za to, da ga bo častila s posebnimi naslovi, ampak izvoli ga, da dela v ljudskem interesu, dokler mu ljudstvo zopet ne vzame moči, ki mu jo je podelilo. "Počastilni naslovi" vodijo v servilnost, in kjer se prične ugnjezdevati servilnost, se končno tako ugnezdi in razširi, da postane škodljiva državnemu organizmu. Razpad mogočnega Bizanca, rimskega imperija in še drugih imperijev pred njim in za njim, podaja dober nauk, kako konča državna tvorba, v kateri se je udomačila servilnost. Ta nauk je vplival na očete Ameriške republike, da so odpravili vse "počastilne naslove" in so obdržali priprostost, ki je dika vsakega suverenega državljana republike, katera jasno govori, da suvereni državljan republike je nekaj drugega kot podanik katerega cesarstva, kraljevine, kneževine ali pa grofovine.

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

Barberton, Ohio. — Hudomušnež me vprašuje, kdaj bomo, oz. bodo v tukajšni slovenski fari slavili ustoličenje glavne svetnice Johance iz Vodic. Žal, da somišljeniku še zdaj ne morem ustreči, čeprav bi to storil rade volje. Morajo že biti nekje kake zapreke, kajti papa v Rimu še do danes ni proglasil naše Johance za popolno in ustavno svetnico. Razume se, da potem Johanca še nima mesta niti dneva v pratiki. Kljub temu, da sem jo pregledal od začetka do konca na žalost, Johance nisem našel v pratiki. Biti mora torej nekje nekaj narobe, pa naj že bo kar hoče. Korupcija je danes seveda povsod na zemlji in ker je tu, brez dvoma tudi tam gori, brškone še toliko večja. Noben svetnik niti svetnica ni prišla tam gori do trona, ako ni bilo dovolj denarja. Cerkev je itak že od nekdaj kapitalistična in glavno vlogo igra cvenk. Slednjega pa zaščitnica naše božje poti ni imela.

Resnica je, da je naša Johanca proizvajala ogromne vsote denarja s svojimi čudeži, katere je vprizarjala v potu deviške telečje krvi, toda do denarja ni imela nikake pravice, kajti denar je zapeljiv tet bi ona lahko padla v skušnjavo, če bi ga imela, omadeževala bi lahko svojo svetost. Da se to ni zgodilo, so prav dobro pazili fajmoštri in tehanti, predstojniki različnih kutarjev ter v glavnem sama ljubljanska "bolna natura", Korumpiranci so si polnili bisage z denarjem, ki ga je dohajalo nezavedno, zapeljano in zaslepljeno ljudstvo.

Predstavniki verskega "humbuga" ne napravijo ničesar za "boglonaj", povsod mora biti denar. Ta igra glavno vlogo pri vseh od papeža pa do zadnjega še mlečnozobega kaplana. Cvenk jim je bog, drugo pa "bavbav". Seveda bi torej Johanca, če bi bila imela ves tisti cvenk, kot so ga pobasali v bisage drugi ne, bila šla delat pokore v ječo, ko se je "njena" kri spremenila v telečjo, temveč bi bila odšla kar živa v nebesa, ne pa umrla, zapuščena, prezirana in zasmehovana od onih, ki so jo zapeljali ter jo slednjič niso hoteli niti poznati. Ljubljanski Bonaventura jo je proglasil za ničvredno grešnico. Mislil je, da bo s tem padlo zagrinjalo čez lumparijo v Vodicah, ampak mož je s tem samega sebe razglasil za bedaka. Tako očitna lumparija kot je bila ona, se ne da prikriti, posebno ne v dvajsetem stoletju, ki ga lahko imenujemo pričetek dobe prebujenja.

Če torej če kaka pobožna duša veruje, da so svetniki in svetnice kar tako tebi nič meni nič prišli v nebesa ter zasedli odkazana jim mesta, je v veliki zmoti. Vsak svetnik je moral imeti debelo rejeno možnjo, ako ne on pa vsaj njegovi sorodniki, če so ga hoteli imeti v nebesih.

"Kakor na zemlji tako v nebesih . . ." Tu imamo sistem kapitalizma. Samoobsebi se torej razume, da tak obstoji tudi v nebesih. Samo da ima človek denar, pa lahko dela kar hoče, čisto navaden fajmošter ali pa kak oguljen kutar mu bo za dober "bakšiš" preskrbel sedež tam gori. Če pa nimaš denarja, bodi še tak poštenjak, v nebesa ne boš prišel, ker nimaš sredstva, da bi od nebeškega agenta kupil vstopnico. Brez vstopnice pa ne pride nihče gori.

Možno je seveda, bi se dalo svetega Petra na kak način podkupiti, da bi dovolil vstop, a gotovo bi bilo to bolj težko. Mogoče ima prav rojak, ki pravi, da si upa priti v nebesa z eno pristno mesno klobaso.

Neka legenda pripoveduje, ko je sveti Peter hodil po tej solzni dolini, da je zelo ljubil svinjino, ki mu je bila prava delikatesa. Ljubil je prekajene krače in plečeta, in slednja, da je celo kje izmaknil, če ni mogel drugače priti do njih. Če je svetniku že samo krača tako prijala, kako bi se mu človek šele prikupil, če bi mu dal za pod zobe delikateso sedanjega časa, pristno prekajeno kranjsko klobaso. Te posebnosti še ni bilo takrat, ko je sveti Peter hodil po zemlji. In ako je temu tako, da je klobasa ključ za nebeška vrata, je s tem problem nebeškega kraljestva rešen. Vsi blagoslovljeni reverentje in kutarji naj se tedaj gredo solit s svojimi vstopnicami za v nebeško kraljestvo. Vsekako morajo klobase igrati nekakšno vlogo, drugače bi ne bili v kutarski mesnici v Chicagu tako zapoleni z izdelovanjem istih; kadar prilika nanese, da čitatelj 'dobi v roke Zadkovo "Morendi" ali "Bolna Micka" — naročiti se seveda ni treba, ker to šaro pošiljajo kutarji kar po dve leti brezplačno — mora tiščati nosnice, da ga smrad ne omami. Da, izvrstne so klobase, s katerimi kutarji pitajo zaslepljene ljudi. Ni čuda, če imajo ljudje pokvarjene želodce in so ob apetit. Tako ne moremo pričakovati, da bi bili čistega razuma, omaljeni so jim možgani s strupom kutarskih flik, mračnjaštvo jim je pot življenja, v temi so se rodili in v temi bodo odšli v večno vsemirje. — **Martin Železnikar.**

New York, N. Y. — Pred odhodom v staro domovino se iskreno zahvaljujem Tomu Terčku in njegovi soprogi za pomoč ter še enkrat vse lepo pozdravim vse, kakor Franka Terepšica in njegovo družino. Zahvalim se mu za njegov trud, da je šel kot priča s menoj po potni list. Lepo pozdravim vse člane dr. št. 24 S. N. P. J. v Jenny Lindu, kakor tudi člane S. S. P. Z., št. 38. — **John Beile.**

SLIKE IZ NASELBIN.

North Chicago, Ill. — Sem in tam čitamo iz slovenskih naselbin o društvenih prireditvah, zelo malo pa čitamo o napredku in delovanju, slovenskih izobraževalnih društev. Potom lista 'Prosvete' nam je treba razviti malo večje zanimanje za izobrazbo med slovenskim življem v tej novi domovini. Seveda je treba izobraževati v prvi vrsti našo mladino, kajti, ako izobrazujemo mladimo, vršimo trojno delo. Zakaj? Premislimo, koliko časa je naš narod zamudil glede napredka potom izobrazbe samo radi tega, ker smo posvetili premalo pozornosti na napehe pravega začetka. Podobni smo bili onemu vrtnarju, ki je priporočal svojemu tovarišu poslahtevanje starih dreves, ako hoče imeti dober sad. Na polju umne sadjereje je to v popolnem nasprotju. Ravno tako je z izobrazbo. Danes, ko je narod za stalno naseljen v novi domovini, je nujna potreba, da se poslušimo najboljših in najnujnejših pripomočkov na tem polju, in sicer: Poslušujmo se naše mladine potom izobraževalnih in kulturnih društev. Taka društva naj ustanovljajo svoje mladinske odseke, kateri bodo dajali mladini popoln vpogled v družabno življenje. Uverjeni bodimo, da se nam tako ne bodo odtujili, kar dobili bodo pravo vzgojo. Več o tem bo treba razmotrivati pozneje.

Ker sem ravno o tem opozoril slovensko javnost, moram omeniti da priredi 1. aprila, t. l. članstvo čitalnice S. N. D. s članstvom Mladinskega odseka tretjo veselico z obširnim programom, v katerem bo sodelovalo okrog 50 oseb Mladinskega odseka. Popoldanski program je: petje, glasba in vprizoritev enodejanske šaloigre in enodejanske igre žalostinke. Dalje se bo vršil večerni program članstva Čitalnice. Tako bo gotovo vsekomur žal, ako zamudi to priliko, kajti to je prva pomladanska veselica v letu 1923.

Slovensko občinstvo in te kakor iz drugih bližnjih naselbin še dolgo ni imelo nobene take zabave, zato tem potom vabim vse kar najuljudneje. Pridite vsi v nedeljo dne 1. aprila, 1923, točno ob drugi uri popoldne v Slovenski narodni dom v Waukeganu, Ill.

Pozdrav vsem čitateljem "Prosvete." — **M. C. Warsek.**

Tioga, Wis. — Pred enim letom sem zapustil mesto Lincoln, Ill., ter se naselil v državi Wisconsin na farmo v Tiogi, kjer sem se kmalu seznanil s tu živečimi Slovenci. Gorman je oddaljen od tu kake tri milje in Willard šest milj. Tu okoli je naseljeno lepo število Slovencev po farmah, ki so večinoma napredniga mišljenja, kar se je pokazalo zlasti pri volitvah, ko je bilo veliko število glasov oddanih za socialistično kandidatsko listo. Tudi brez društva, ki spada k S. N. P. J., nismo. Društvo šteje okoli 50 odraslih in okoli 20 mladih članov. Nekaj Slovencev je še najti zaspanih med nami, a to ne škodi, saj najti jih je povsod. Prišel bo dan, ko se bodo vsi prebudili iz večnega spanja.

Ko nekoč pridem na pošto, vprašam prijatelja, je li naročen na "Prosveto". Odgovor dobim, da ne in ko mu ponudim mojo; pravi, da tega lista ne sprejme pod svoje streho. Po daljšem prigovarjanju je je vseeno sprejel, jaz pa sem dobil od njega "Edinost". Tako sva potem večkrat menjala. Pregovor pravi, da lepa beseda lepo mesto najde in tako je res, da največ pridobimo s mirno in prijazno agitacijo.

Za naš list "Prosveto" je bila ob ustanovitvi težka agitacija, kar mi lahko potrdijo vsi, ki smo se takrat podali na agitacijo in pobiranje naročnine, zlasti, ker ni bilo kaj pokazati radi vsebine, kaj list piše. Danes je drugače. Imamo vsaj kaj v rokah in agitacija je lažja. Še se pripeti, da naletimo na trd orch, ali po večkratnem poizkusu se ga zdrobi.

Najboljši naš dnevnik je danes "Prosveta". Ne briga mene pri tem, kaj pišejo drugi listi. Saj ne gremo nazaj, temveč naprej z izboljševanjem družabnih razmer.

Prošle jeseni sem se zopet podal v državo Illinois in obiskal prijatelje v Lincolnu. Bil sem dobro sprejet in postrežen z vsem dobrim. Lepa hvala vsem! Od tam naprej sem šel v Selbyton. Tam je samo en premogokop, pa nobenega stanovanja. Na delo se vozijo iz Lincolna in Springfielda, Ill. Našel sem tam samo enega Slovenca, rojaka Johna Mešnika, ki je star borilelj za napredek in eden ustanoviteljev društva v Lincolnu, Ill.

Vprašal sem ga, če ima kak slovenski list, pa pravi, da ima Prosveto še vedno od tistega časa, ko jo je od mene naročil. Prosil sem ga, naj mi da par številk, ker jaz še nisem bil prepisal naslova. Dobil sem list in videl kar dva dopisa iz Lincolna. Prebral sem prvega kot drugega. Rojak M. piše, da ni opaziti nikakega napredka. Po mojem mnenju pa so tam živeči Slovenci dosti napredovali, ustanovili so si tri slovenska društva; pred 12 leti ni bilo niti enega. Socialistični klub je obstojal do svetovne vojne, če ga sedaj ni, imajo tamkaj živeči Slovenci vzrok za to. Imajo tudi samostojno pevsko društvo, pa do sedaj nimajo vaj. Primanjkuje jim dobrih grl. Rojak M. V. bi imel lepo priliko, celina je sorana, samo sejati je treba.

Da Slovenci v Lincolnu niso tako nazadnjaški, to lahko trdim in tako tudi o Slovencih v bližnji naselbini Springfield. Le tako naprej, rojaki in po malem, a z gotovostjo bomo vendar prišli vsi delavci do cilja — svobode. — **Joseph Tiček.**

Seattle, Wash. — Štiri leta je že odkar sem se preselila v Seattle, Washington. Malokdaj slišim slovensko govorico. Ko bi ne bilo "Prosvete", bi že kmalu pozabila slovensko govorico. Tako mi pa "Prosveta" dela zabavo in kratek čas.

Zelo rada bi videla, da bi se še kaka druga slovenska družina naselila tu sem. Seattle je lepo mesto, obdano od gore Rainierja in pogorja Olympic. Mesto vidno raste in ima vsake vrste industrije, tako, da lahko vsak dobi delo, kdor hoče delat. Zaslužek je seveda različen.

V nekaj letih, pravijo, da bo Seattle drugi New York na zapadu. Saj ni čudo, če mesto tako napreduje. Vsakemu, ki ima plačan svoj lot, posodijo denar, da si lahko postavi svoj dom in plačevati mora za vsakih $1,000 do $10 na mesec. Časa za plačevanje je od osem do deset let.

Spomladi je čas, ko se ptičke sele in tako dobi tudi človek hrepenenje, da bi se selil, le da bi si mogel napraviti peroti.

Pozdrav vsem čitateljem, Prosveti pa obilo naročnikov. — **Caroline Phillips, 2827 — 20th Ave. West.**

HOTEL JE UMRETI NA ŽELEZNIŠKEM TIRU, PA JE BIL VLAK PREKASEN.

Chicago, Ill. — Dasi je Josip Rosneck, stanujoč na 2441 So. Lawndale Ave., šele 28 let star, se je vseeno že naveličal tega življenja. Kajti že trikrat je povžil strup, da bi umrl. Pa se mu ni posrečilo. V soboto zvečer pa se je zopet hotel usmrtiti. Legel je na železniški tir. Ali vlak je bil prekasen in policija je odvedla obupneža v okrajno bolnišnico.

BRIVCI ZA ZDRAVE BRIVNICE.

Springfield, Ill. — Dne 9. in 10. aprila se vrši konvencija illinoiških brivcev. Na taj skupščini se bodo posebno potegovali za boljše sanitarne brivnice. Zahtevali bodo tudi nastavitev nadzornikov, ki bodo imeli nalogo obiskavati brivnice ter gledati na to, da zavladajo boljše sanitarne razmere po njih.

Pismo iz Rusije.

Moskva. — (Piše Anise, korespondentka F. P.) — Ako boste čitali v brzojavkah iz Rusije, da je Trockij dobil nalogo, organizirati šole ali velike industrije, ni treba verjeti divjim poročilom, ki vedno letajo naokrog, kadar je izvršena kakšna izpremenba v sovjetski vladi.

Brzojavna vest, da bo Trockij reorganiziral šole ali velike industrije, ne bo pomenila, da je Lenin odslovil Trockija ali da ga je rdeča armada brcnila iz svoje srede in postavila na njegovo mesto carističnega generala, ki razglasi vojaško diktaturo. Nič takega ne bo. Vest bo pomenila le to, da se šolska vzgoja in industrije smatrajo za sedanjo fronto v Rusiji in komunistična stranka je sklenila poveriti Trockiju, svojemu najboljšemu organizatorju, novo izredno delo.

Trockij ni imel pred revolucijo najmanjše vojaške izkušnje, kljub temu je ustvaril rdečo armado iz ničé — iz manj kot ničé, iz premaganih ostankov bivše carjeve armade, ki je iz Brest-Litovska pobegnila domov docela izčrpana. S tem je Trockij pokazal svoj veliki talent organizatorja. In takih talentov danes potrebujejo velike ruske industrije; male industrije so že v dobrem stanju.

Komunistična politika v Rusiji je, da se zastavi vsa energija stranke za rešitev sedanje velike industrialne krize. Komunisti sicer gledajo z enim očesom na Ruhr in čeprav nihče ne ve, kaj se še lahko skuha v Nemčiji, ne pričakujejo sovjeti kakega konflikta v tem ali prihodnjem letu. Iz tega razloga so zmišali rdečo armado — ki je pred dvema letoma štela več miljonov mož — na 600,000 vojakov. Javna tajnost je, da je bil Trockij naprošen, naj pripravi resolucijo glede reorganiziranja velikih industrij za prihodnji kongres komunistične stranke, ki se otvori sadnje dni marca.

Ali to pomeni, da Trockij po končanem kongresu prenese vso svojo delavnost na polje industrije? Mogoče, mogoče pa tudi ne. V šolskih krogih se govori, da bo Trockiju najbrž poverjena naloga reorganiziranja šolskega sistema v Rusiji. Sedanji šolski komisar Lunačarskij je priznan kot dober učitelj, dobro je podkovan v umetnosti in splošni kulturi, ampak administrator, kakršnega potrebuje sovjetska republika v sedajnih razmerah, pa ni. Ruske šole so poplavljene z valovi brezdomnih otrok, katere morajo prehranjevati in v splošnem skrbeti zanje šolske oblasti. Učitelji nimajo poštene plače, ker ni denarja. Položaj je zelo resen in zahteva ženija, ki ustvari dober naučni sistem iz sedanjega kaosa. Učitelji, s katerimi sem govorila, izrekajo željo in upanje, da Trockij prevzame to delo. On je ženij v organiziranju česarkoli.

Zunanji svet, ki pozna Trockija le kot ognjevitega govornika in vojnega komisarja, ne bo mogel pojmiti, da je kaj takega mogoče, da bi namreč Trockij organiziral šolstvo ali industrije in zato se bodo nedvomno širile divje vesti o njegovi novi nalogi. Toda Rusija pozna Trockija kot točnega, rednega in zmožnega moža, moža, ki ve, kako je treba inspirirati široko raztresene mase ljudstva z navdušenjem in kako pripeljati te mase v sposobno, harmonično organizacijo. Takih mož zdaj potrebujejo industrije in šole, ki so današnja "fronta" v Rusiji.

HUGHES ZAHTEVA DOBRO VOLJO NA VSEAMERIŠKI KONFERENCI.

Santiago, Čile. — Vseameriška konferenca je prejela zadnje dni več brzojavk, v katerih je izražena želja, da bi naj vseameriški kongres pripomogel k vzpostavitvi trajnega svetovnega miru. Ena taka brzojavka je bila tudi s podpisom državnega tajnika Hughesa. Ta želi, naj delajo narodi vzajemno na kongresu ter odstranijo vse vzroke za nezaupnost in sovraštvo. Gledajo naj, da bo vladaje med njimi prijateljstvo in dobra volja.

Ameriški bankirji pomagajo Japoncem izkoriščati Koreje.

New York, N. Y. — Bankirji v Wall Streetu posodijo dvajset miljonov dolarjev Oriental Development kompaniji v Tokiju, ki izkorišča prirodna bogastva Koreje. Za posojilo jamči japonska vlada.

...ces proti Fosterju.

...Joseph, Mich. — (Federated ...) — Državni pravdnik Gore ...končal z navakrižnim izpra... ...jem Fosterjeve priče Ch. E. ...enberga, ko je bilo končano ...anje sodišča v torek zvečer. ...avni pravdnik je izvedel od ..., da Foster ni bil nikoli kak ...nik komunistične stranke in ...evnounijska izobraževalna ...katera tajnik je Foster, je ...rsna od komunistične stran...

...ttenberg je dolgo časa govo... razliki med sindikalizmom in ...nizmom. Toženjstvu ne gre ..., da je kaj razlike. Državni ...dnik Gore je zastavil priči ... vrsto vprašanj glede tega ...eta, ko ga je eden njegovih ...dnikov opozoril, da to, o čemer govori Gore, ni sindikalizem, ...ež sabotaža. Poslušalci so ...gnili ...ta na smeh.

...da je rekla, da Foster je bil ...nvenciji v Bridgemanu, ali ...t delegat, temveč kot gost ...e organizacije.

...VNI VIRTUOZ PADEREW...KI ZOPET NA SVOJEM MESTU.

...icago, Ill. — V soboto popol... se Čikažanje zopet poslušali ...o svetovnoznanega Paderew...a. Avditorij je bil napolnjen ...adnjega kotička.

...a je klasična zgodba o piani...ki je kralj med virtuozi, ka... hoče to biti, ki je princ vseh ..., če ga razpoloženje dvigne ...re navdušenega pesnika, in ...ličen igralec. Če se mu zljuba. Poslušalstvo je viharno ...kalo njegovim nedosežnim iz...jem. Navdušenje je neprenehoma naraščalo, dokler ni bila od...a zadnja nota.

...mu umetniku se je svet čudil leta in leta. Slavni laški ...ponist Alfred Casella je de... "Še nikoli ni užival noben ...k takšne popolne priljubljenosti v naših časih razen Caruso. ...rad bi pač vedel, kakšni spo...i na vojne dogodke in ministrski predsedništvo v Poljski se mu ...jajo, ko igra stvari, ki jih je ...l že od svojega početka sem?"

...svojem programu je imel ...hovo Kromatično fantazijo, ...hovnovo Sonato, o. 101, ...hmannovo Sonato, o. 11, ve... priljubljenih Chopinovih bise... svojo lastno Nokturno in ...tovo Ogrsko rapsodijo.

...kratka bil je zopet tisti slavni ...erewski pa nič drugega.

...RAVNIŠKA OPERACIJA NA MOŽGANIH.

...ew York, N. Y. — Zdravni...štab v bolnišnici Beth Israel ...opisal operacijo, kateri se je ...vrgel bolnik Henry Brown, ...49 let in doma iz Newarka, ...J. Operacija je bila izvršena ...njegovih možganih, kjer se je ...dil bolniku velik tur. Med o...acijo se je Brown mirno raz...arjal z zdravniki ter jim pra... kako se počuti. To se je vršilo ...ne 27. februarja. Operacija se ...posrečila, in bolnik je sedaj že ...ko okreval, da je smel zapustiti bolnišnico. Pred dobrim letom je moral Brown zapustiti svo... delavnico. Tedaj mu je mrtvo... ohromil desno stran telesa. Po... ga je ostavil spomin. Vzeli ga v bolnišnico. Ko se mu je ...et vrnil spomin, se je Brown ...vrgel dveurni operaciji, ki je ...vodil dr. K. Winfield May. Odlomili so mu črepinjo, razkrili možgane ter odstranili tur, ki je bil ...ik štiri in tričetrt palca.

...Brown je dejal takoj potem, ko ...bil tur odstranjen, da ga je ...ala boleti glava, in da se mu ...vrnil spomin. Naposled je izgubila tudi paraliza.

...EVILO ŠVEDSKIH PRISELJENCEV SE VEČA.

...Washington, D. C. — Federated ...ss. — Tukajšnemu trgovskemu ...inistrstvu poročajo iz Stockholma, da je opažati v zadnjih časih ...ustek v švedskem izseljevanju ...Združene države radi neprestane ...brezposelnosti in večnih stavk. ...a Švedskem je bilo dne 1. fe...arja zaznamovati 55.500 brez...elnih a na stavki pa bilo 65,000 ...avcev. Stavka 4,800 delavcev ...raznih delavnicah je bila po...nana predkratkim, ker so de... dobili povišanje v plači.

...redski krediti po inozemskih ...kah so se precej zmanjšali te... meseca februarja. Kupčija ...laba. Izvozov ni skoro nobe... pač pa je dokaj uvoza. Stav... nadaljujejo v poglavitnih iz...ih industrijah.

SNAGA JE ENA GLAVNIH ČINITELJIC NARODNEGA ZDRAVJA.

Chicago, Ill. — Vsak človek naj bi gledal na to, da bi živel v snagi, zakaj, ravno snaga je temelj zdravju posameznika kakor cele občine in celega naroda. Snažna stanovanja so potrebna, če hočemo, da so ljudje v njih zdravi. Več ljudi skupaj tvori vas, trg, mesto. In če so prebivalci navajeni na snago, potem so tudi dotične vasi, dotični trgi in dotična mesta snažna. Čikaško mesto je velika ljudska občina. Prebivalstvo je miljonsko. Ali sodeč po mestnih ulicah ne more nihče trditi, da je to mestno prebivalstvo navajeno na snago. Mestne ulice so umazane, nesnažne in zastrantega nezdrave, in ljudstvo je žrtev te nesnage.

Zato bo po celem mestu vprizorjena od 23. aprila do 5. maja splošna kampanja za čiščenje. Po vseh javnih šolah bodo dajali tisti teden pouk o snagi. Vsi so v tem opozorjeni, naj sodelujejo v tej zares potrebni in splošno koristni kampanji.

COUEJEVA TEORIJA IN MAZILO PRED SODIŠČEM.

Chicago, Ill. — Teorija znanega francoskega lekarnarja Coueja je bila v ponedeljek na čikaški policiji pred sodiščem.

Teorija in Mrs. Marija Krizek, stara 69 let, ki se izdaja za čudodelko, sta v tesni zvezi. Policija jo je odvedla s sabo. Mrs. Krizek trdi, da je ona kraljica samosugestije. Pravi, da se je pečala s to stvarjo, ko je bil Coue še lekarniški vajenec.

Policija priznava, da je zdravila ljudi v Chicagu osemindvajset let. Njeno ime je zaslovelo po drugih državah, in naval bolnih ljudi je bil tolikšen, da je morala postaviti poleg svojega doma še eno poslopje.

Bogatela je neverjetno skoro troje desetletij. Kadar ni pomagala samosugestija, je predpisala bolniku mazilo ali žavbo. Ta teden jo je obiskal neljub pacijent. Bil je zastopnik Johna W. Folmerja, ki preganja padarje in padarice brez državne licence.

Zadeva proti Mrs. Krizek se nasanja na dejstvo, da je agentu prodala medicino v obliki nekakšnega mazila.

"Jaz ne računam nič — ljudje mi dajo, kolikor sami hočejo," je povedala padarica policiji. Uspela so mi že jako znamenita zdravljenja. Svojim pacijentom pravim, naj mislijo, da ozdrave. In tako se tudi zgodi dostikrat."

PREVEČ VLADE V ZASEBNIH VOZEH.

New York, N. Y. — Federated Press. — Tri dni je stal zasebni železniški voz Harry F. Sinclaira, ki je načelnik tvrdki Sinclair Oil Co. na stranskem železniškem tiru v mestu Three Rivers, New Mexico. Mesto Three Rivers je dom Alberta B. Falla. Ta je bil poprej minister za notranje zadeve. V tistem zasebnem železniškem vozu je bilo več razgovorov in sestankov. Ne dolgo potem so prišla ogromna Teapot Dome oljna polja, ki so bila določena za rezerve mornarice in trgovske marine, pod območje notranjega departmenta. Kmalu zatem so bila dana oljni družbi, kateri je načelnik Sinclair, v najem.

To je razkril in povedal senator Royal S. Copeland v govoru, ki ga je imel v tem mestu predkratkim. Vlade po zasebnih železniških vozeh imamo preveč v Združenih državah, je dejal senator.

Oljna polja Teapot Dome so bila oddana brez kakega razpisa. In tako je bil zopet narod odškodovan, ker vlada v Washingtonu nepotizem.

Pogodba za tisto oddanje v najem je bila sklenjena dne 7. aprila 1922. Ali objavljena pa je bila šele teden dni pozneje. Država Wyoming je naredila odločen in oster ugovor proti tej kupčiji. Napadel jo je tudi mornariški tajnik Dendy, in štirinajst dni pozneje je senator La Follette uvedel v senatu rezolucijo, ki je bila sprejeta soglasno, in pričela se je preiskava. Škandal je, kakor mehnjo, v zvezi s Fallovo ostavko.

"S to epizodo pa še nisem pri koncu," je dejal senator Copeland.

10,000 Ircev v jočah.

Dublin, 28. marca. — Predsednik Cosgrove je danes poročal v zborniči, da je več ko 10,000 republičanov zaprtih in interniranih na Irskem.

POSEBNA PRIZADEVANJA PROTI KMETIJSTVU V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

Washington, D. C. — Federated Press. — Gotovi interesi si prizadevajo preprečiti kmetovanje v Združenih državah, da bi bili tako kmečki pridelki omejeni le na domačo potrebo, kakor trdi kmečki narodni svet.

Svet navaja neki članek iz jako vplivnega mesečnika. V tistem članku napada dotični pisec kmečki blok v kongresu ter pravi med drugim tudi tole: "Pridelovati žito za izvoz je najpotratnejša industrija, kar jih imamo v tej deželi. Poljedelski pridelki morajo tekmovati z Avstralijo, Argentino in Indijo. Čimprej nehamo to, tem bolje."

Svet nadalje zatrjuje, da bo moralo poldrugi milijon kmetov prihodnje leto opustiti svoje kmetije. To je pripisati protikmečki propagandi od strani tistih, ki bi nadvse radi preprečili posojilo tujim kooperativnim skupinam, da bi s tistim denarjem kupile žito od ameriških poljedelcev.

NEDOTAKLJIVOST DIPLOMATSKIH AVTOMOBILOV.

Washington, D. C. — Federated Press. — Diplomatična nedotakljivost ali imunost je položila svojo blagodejno in prijazno roko na poslaniške in legacijske avtomobile v Washingtonu, in policiji bo naročeno, da ne smejo ustavljati veleposlanikov, ministrov in drugih važnih uradnikov v inozemski službi radi kršenja prometnih določb.

Magična beseda "Diplomatic", pritrjena nad licenčno tablico na veleposlaniškem avtomobilu, bo naredila voznika imunega, nedotakljivega, in policaj ga ne bo smel ustaviti in aretirati, pa naj bo drvil svoje vozilo še s tako naglico. Policija si bo sicer zapisovala številke diplomatičnih avtomobilov, ki bodo kršili prometne določbe, ali kazenskega postopanja ne bo.

Ker komisar Rudolph tudi pojasnjuje in pravi, da je le redkokdaj čuti kako pritožbo radi kršenja odstrani diplomatov, se washingtonsko prebivalstvo čudi, čemu potem izdatki za posebne diplomatske tablice in pomnoženje posebnih predpravic za veleposlaništva in legacije.

ZAPOSLENOST MATER MED NOSEČNOSTJO ŠKODLJIVA.

Baltimore, Md. — Federated Press. — Zaposlenost mater med nosečnosto je v veliki meri odgovorna za veliko število prezgodnjih porodov, za veliko umrljivost v prvem mesecu otroškega življenja in za umrljivost iz vzrokov, ki se neposredno nanašajo na zdravje poseče matere pred porodom.

Tako je zatrjeno v poročilu otroškega urada v zveznem delavskem oddelku, ki bo objavljeno v kratkem. Poročilo se nasanja na enoletno preučevanje razmer, v katerih je materinstvo v tem mestu, kjer je zaposlen v industriji več kakor milijon oseb. Poročilo ima presenetljiva dejstva, ki kažejo veliko več odstotkov prezgodnjih porodov in detinskih smrtnih slučajev pri materah, ki so zaposlene v industrijah kakor pa pri onih, ki niso.

Te žalostne razmere obstojajo zato, ker premalo zaslužijo očetje. Umrljivost pri detetih v prvem mesecu njihovega življenja je bila 77.3 od tisoča med deteti tistih mater, ki delajo izven doma, dočim pa je je bilo 39.9 od tisoča med deteti tistih mater, ki niso zaposlene izven doma.

Irski republičani bagrosili duhovnom.

Belfast. — Republičani so nalepili plakate na katoliških cerkvah v okraju Leitrim s naznanilom, da v slučaju samo še ene ekskucije vojaka republičanske armade v dotičnem okraju bodo morali vsi zdravniki, katoliški duhovni in protestantovski pastorji zapustiti bivališče v 24. urah, drugače bodo rebeli streljali nanje.

Elektrika iz zraka.

Paris. — Jules Guillot je naznanil, da je izmislil metodo pridobivanja elektrike naravnost iz zraka. Izoliral je negativna in pozitivne električne toke, ki v normalnem stanju uničujejo drugi druge. Pozitivni toki se nahajajo v največji množini na ekvatorju.

Iz delavskega sveta.

(Federated Press.)

Stavka krojaških delavcev in delavk v New Yorku, ki izdelujejo spodnjo obleko iz svile in muslina, se nadaljuje in razširja. Petnajst drugih delavnic je moralo zapreti vrata zadnje dni. Delavci imajo svojo lastno unijo, ki se imenuje "White Goods Workers' Union."

Unija plumberjev v San Franciscu je sklenila prevzeti mnoga pogodbena dela z namenom, da bo tekmovala s skebskimi pogodbeniki in porazila odprto delavnico.

"One Big Union" v Avstraliji napreduje polagoma, toda napreduje. V februarju se je vršila druga letna konferenca "Velike unije" in odborniki so poročali o napredku. Unija ima do danes rudarje, pastirje in farmarske delavce v svojih vrstah. Transportni in tovarniški delavci se še niso pridružili, toda organiziranje njihovih departmentov je zdaj v teku. Voditelji imajo načrt, da najprej pridobe velike strokovne unije; druge, manjše organizacije pridejo potem sameposeb.

RAZSTAVA DOMAČIH IZDELKOV.

Red Lodge, Mont. — Naše mesto ima dokaj industrijskih predmetov, ki jih izdelajo tukajšnje tvrdke same in razpošiljajo v svet. To nam je dokazala tudi razstava raznih izdelkov, ki jih je bilo videti v velikem izložbenem oknu tvrdke Crosonquist Mercantile Co. Ta družba hoče v tem mestu uvesti vsakoletno razstavo domačih izdelkov, ki jih producirajo industrije v tem mestu.

Izložbeno okno je jako okusno opremljeno, in v njem je videti razne predmete. Zelo zanimiv je izložek tvrdke Northwestern Improvement Co. Ta ima nekoliko premoga, nad katerim je lepak, ki pravi, da izkoplje družba vsak dan približno 4,000 ton premoga, zaposluje skoro tisoč delavcev, izplača na mesec okoli $200,000 plače in oskrbuje 97 odstotkov domov v mestu Red Lodgu z električno razsvetljavo.

Tvrdka Olympia Candy Co. ima 35 vrst slaščic razstavljenih; Artur Viers ima patentiran trnek, ki zavzema na narodnem trgu zelo važno mesto. Nadalje imajo lekarne razstavljene razne svoje izdelke. Tudi kuharice niso hotele biti zadnje. Videti je razne jestvine in mnogo vrst peciva. Dr. P. J. Sweeney ima celo sobovje, in T. F. Pollard je razstavil sliko svojega sina. In tako gre dalje in dalje. Mesto Red Lodge je postavilo na ogled vzorce mestne vode, ki je svetovno znana in skoro popolnoma brez vsake druge primesi. Čista je 99.6 odstotka.

V tem mestu je večje število slovenskih prebivalcev. Ali vseeno ni videti nobenega slovenskega imena med razstavljalci. Dobro bi bilo, da bi tudi Slovenci pokazali, koliko prispevajo k splošnemu napredku tega mesta.

Velika brezposelnost v Avstriji.

Dunaj. — (Federated Press.) — Avstrijske industrije so brez malega mrtve. Brezposelnost med izurjenimi delavci je splošna. Več ko 40.000 kovinarjev je brez dela in od teh je 23.000 na Dunaju. V tekstilni industriji je 7500 delavcev brez dela. Medtem ko tovarne počivajo, se pa seli delo v nekaterih industrijah v zasebna stanovanja in to delo opravljajo največ ženske bivšega srednjega stanu, ki so padle na stopnjo proletariata, nimajo pa prav nobene razredne zavednosti ne pojma o delavski organizaciji.

Lonja proti anarhistom v Bolgariji...

Sofija, 28. marca. — Okrog 200 anarhistov je bilo prijetih zadnjih par ni v raznih mestih Bolgarske. V Sofiji je bilo aretiranih 63 oseb. V bojih, ki so sledili aretacijam, je bilo ubitih več policajev in civilistov.

Ali želiš znati pravilno pisati in govoriti angleško? Naroči si "Slovensko-angleško slovnico", katero je izdala in tiska na prodaj Knjižnica matica S. N. P. J.

Roman "Jimmie Higgins" je srcalo duše ameriškega proletariata ob času velike vojne. Dobi se pri Knjižnici matici S. N. P. J.

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904. Inkorporirana 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik Vincent Cainkar, podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 1, Box 81, Johnstown, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Blaz Novak, gl. blagajnik John Vogrich, urednik glasila Josip Zavertnik, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODSEK:

John Underwood, predsednik, 407 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Železnikar, Box 276, Barberton, Ohio, Fred A. Vider, Box 275, Ely, Minn., John Terčelj, Box 92, Henderssonville, Pa., John Gorišek, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODSEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Blaz Novak, predsednik, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambrožič, Box 286, Meson, Rup, Pa. John Grošelj, 14621 Puritan Ave., Cleveland, O.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sular, Box 194, Gross, Kans., za jugozapad. Max Maro, Box 186, Buhl, Minn., za severozapad. Mike Zugel, 5453 S. Winchester St., Marvey, Ill.

Nadzorni odbor:

Frank Zaitz, predsednik, 2639 W. 26th St., Chicago, Ill., Frank Semrek, 5800 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 6054 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Združitveni odbor:

Predsednik: Frank Alič, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
Jelko Ovca, 2639 W. 26th St., Chicago, Ill.
Jos. Skuk, 6404 Orton Ct., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6232 St. Clair Ave., Cleveland, O.

POZOR!—Korespondenca s gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslovi: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vobče se naslove: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zaitzu, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi prizivi na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 407 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, namenjeni oglasi, naročnina in oglasi vse kar je v zvezi z glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

STRAŠNA ZGODBA O ZVERINSKI BRUTALNOSTI DANAŠNJEGA SISTEMA.

(Nadaljevanje s prve strani.)

boli glava. Ali vse to ni nič pomagalo. Moral je delati v pretesnih čevljih in zateklih nog. Pozneje se ga je lotila mrzlica. Proti koncu meseca januarja je prišel neki zdravnik v kampo, in Higginbotham mu je dejal, da se mu Tabert vedno pritožuje radi te ali one malenkosti.

Ko je bil deček že zelo bolan, ga je ukazal šotorni poglavar pretepsti s korobačem, češ, da dela prepočasi in se dela, kakor da je bolan. Tako je priganjač Higginbotham poklical mladeniča Taberta iz njegove luknje ter ga vpričo petinosemdesetih jetnikov premlatil s korobačem, ki je bil štiri palce debel, pet čevljev dolg in okoli sedem funtov težak. Zverinski človek je približno petdesetkrat zamahnil svoj korobač nad ubogim fantkom.

Tabert se je zvijal na tleh pod groznimi udarci kakor črv ter prosil svojega mučilca, naj ga izpusti. Bil je že tako slab, da je komaj še dal glas od sebe, ali priganjač ga je še nadalje bičal ter mu stopil za vrat, da ga je lažje pretepal.

Naslednji dan je bila nedelja, in eden izmed navzočih je pomagal Tabertu na ležišče, ko je ta prišel z dela v barako. Fantka je začela tresti mrzlica, in tri dni je bil napol nezavesten. Venomer pa je v deliriju prosil za vodo. Potem ga je rešila iz strahovitega trpljenja dobra rešiteljica—smrt.

Ko je deček ležal na umazanem ležišču, se ni nihče zmenil zanj. Tik pred njegovo smrtjo so rekli jetniki priganjaču, naj gre gledat Taberta, ali Higginbotham je prebledel in ni hotel iti.

Možje, ki so pripravili Tabertovo truplo za pogreb, bodo prišali, da je bil fantov hrbet ves razmesarjen, raztepen in zatekel. Pokopali so ga v hlačah, ki so bile last nekega pobeglega črnca. Štirje jetniki so pokopali Taberta.

Državni pravdnik Grimson naročuje tukajšnjemu odboru, ki nabira prispevke v svrho, da bodo mogli spraviti to zadevo pred veleporoto v okraju Leon, Fla., in povabiti tjakaj priče iz raznih držav, zakaj razni jetniki, ki so bili tedaj pod državno kontrolo na delu pri omenjeni lesni tvrdki, so se razpršili na vse kraje.

S to zadevo se bo pečala tudi floridska postavodaja. Gotovi krogi bodo zahtevali od nje, naj prekliče postavo, po kateri si lahko razna podjetja najemajo jetnike, ki jih zapro radi tega, ker so brez denarnih sredstev. Kajti zasebne korporacije izkoriščalo te reveže in se prav nič ne zmenijo, če se na delu pohabije ali pa pobijejo. Postavodaja severne Dakote je sprejela rezolucijo v kateri je pozvala floridsko legislaturo, naj preišče to zadevo ter je predloži državnemu governerju.

Tabertova družina je obljubila povrniti vse izdatke in stroške, če bo dobila zadosti odškodnine od tvrdke Putman Lumber Co.

POINCARE PRENAVA FIASKO V RUHRU.

(Nadaljevanje s prve strani.)

govora o internacionalizaciji ...oranja in Ruhra.

Duesseldorf, 28. marca.—Francozi so prepovedali uvoz piva, vina in žganja iz neokupirane Nemčije v zasedene pokrajine. S tem odlokom namerava Francozi prisiliti Nemce v Ruhru in Porenju, da bodo naročali opojne pijače iz Francije.

V okolišu Essena so bili včeraj izgredi. Brezposelni delavci so oblegali mestno hišo in zahtevali denarno podporo.

Zadnje nedelje je bilo komunistično zborovanje v Essenu. Prisotni so bili tudi zastopniki iz Francije in Anglije. Klara Zetkin je prišla iz Berlina. Francoski vojaški oblastniki niso nadlegovali zborovalcev. Komunisti so sprejeli resolucije, ki obsojajo Cunovo vlado v Nemčiji, desetodstotni davek na mezde, naraščajoči fašizem in francoski imperializem v Ruhru; sklenjeno je bilo, da se delavci mobilizirajo v "delavskih stotnijah" po vzgledu fašistov, ki so se pričeli gibati na okupiranem ozemlju, in delavci naj fraternizirajo s francoskimi delavci v vojaških uniformah. Voditelji komunistov so izjavili, da jih ne briga pasivna resistenca Nemčije, kajti boj se vrši med nemškimi in francoskimi kapitalisti in obeje podpirajo ameriški bankirji. Morganova skupina podpira Francijo, drugi ameriški finančniki podpirajo pa nemške kapitaliste.

KONFERENCA AMERIŠKIH POLJEDELCEV Z INOZEMSKIMI ZASTOPNIKI.

Washington, D. C. — Federated Press. — Zastopniki ameriških poljedelskih organizacij so se sestali s člani inozemskih veleposlanstev in legacij v Washingtonu zadnji teden na informalno konferenco, ki je je klical Narodni kmečki svet. Na tej konferenci so razpravljali o tem, kako bi se dalo doseči najboljše metode za izvažanje ameriških poljskih pridelkov v inozemstvo.

Ta mednarodna konferenca, na kateri je sedel prijatelj poleg prejšnjega sovražnika, je del kmečkega programa, po katerem naj bi vojna finančna korporacija razstegnila kredit tujim korporacijam in kooperativnim organizacijam, da bi te bile v stanu kupiti kmečke pridelke v tej deželi.

Inozemski narodi, zastopani po veleposlaniških tajnikih in trgovskih priseednikih, so bili: Francija, Velika Britanija, Belgija, Nemčija, Italija, Avstrija, Danska, Švedska, Čehoslovakija, Bolgarska in Mehika.

Delavec brez delovnega časopisja je kakor vojak brez puške.

Naše družinske razmere.

West Allis, Wis. — Nisem namenjen opisovati delavskih razmer, ker so enake kot po drugih mestih, slabe za ubogega delavca, pa naj se še obrne kamor hoče. Zadnje čase smo dobili precejšno množino snega in burja je brila bot v mrzli Sibiriji. Zato pa smo se tiščali bolj za pečjo ter ogrevali svoje trudne ude. Zdaj pa se nam bliža toplejša pomlad.

Ko sem zadnjič tako sedel za pečjo in čital "Prosveto", sem vlekel ušesa pogovor dveh sester. Priznati moram, da sem občudovaje slušal njun pogovor, ki se je glasil takole.

Starejša sestra: Vse je lepo in veselo, a zame vendar ne, vse je zame mrtvo in sovražno.

Mlajša sestra: Oh, draga sestra, že dolgo časa te opazujem in vidim, da si postala vsa drugačna kot si bila nekdaj. Prej si bila brhka in vesela, vsa svža in cvetoča, sedaj pa si vedno tiha, otožna in vsaki dan slabotnejša.

Starejša: Res, to občutim sama. Strašno peša moje življenje od dne do dne, a ne morem si pomagati. Odkar sem spoznala, kakšna krivica se godi med nami, ni več miru v mojem srcu.

Mlajša: Tudi jaz nimam pravega miru. Zaveden in misleči človek nima pravega počitka v sedanjih dneh, vedno ga spominja krivica, laži, vera, kapitalizem in enake stvari, ki tlačijo ubogo in nezavedno ljudstvo.

Starejša: Ne govorive o tem, ker grozen srd skipi v mojem srcu. Maščevala bi se najrajše nad vsemi tistimi, ki še vedno zvesto verujejo v katoliško ali kako drugo vero, ki nam nudi le tiranstvo. Za njimi se skrivajo laži, ki neprestano ponižujejo žensko. Ali naj bo danes žena pravična, ko vsevprek laže o nji? Nikakor ne, če bi mogla, bi pozvala vse ženske, da ne verujejo več in oprostijo naj se groznih verig.

Mlajša: Prav govoriš ljuba sestra. Me sve se že iztrgali iz teh verig. Sedaj je najina dolžnost, da pomagave ostalim, ki še vedno tavajo vklenjene v strašni temi ter si ne znajo pomagati.

Starejša: Ali veš, zakaj tavajo po temi? Saj vendar ni tako nejasno, človek bi vendar kmalu kar zagrabil za vse laži. Vsemu temu je človek največ sam kriv, ki izkorišča vse in samega sebe. Misliti o človeškem razvoju in o vsem, je težka reč. Ko se človek zave resnice, postane resen, ne briga se za šalo, vedno ga sili v boj za pravico, čeprav se gre za življenje; pa ne samo za sebe, tudi za druge, da bi resnico spoznali. Včasih pravj nekateri: Saj mi je vendar dobro, da lahko ostanem kjer sem, čemu bi vedno premišljeval in mislil ter si s tem grenil življenje; najbolje je, da ostanem pri starem. — Tak človek nikdar ne čita naprednega čtiva in misli ne, živi tjavendan, klati vedno ene in iste fraze.

Mlajša: Prav praviš, ljuba sestra. Jako čudni so danes ljudje. Da njih pogled dosega nekaj okroglega se hinavsko smejo in mežikajo z očesom, pa naj bo prav ali ne, ali samo toliko časa, dokler se polnijo žepi. Ko tega zmanjka, se človek zopet obrne v drugo stran, kjer se nudi boljša prilika. Pa naj človek kaj zaupa.

Starejša: Žal, da se vse to godi v resnici. Človek je le človek in enkrat se narodi, po kratkem času umrje, pa je vsega konec. Ljudje se tega ne zavedajo, kajti vsak hoče biti več od drugega, pri tem pa protestira mati narava in pravi, da je to nepravilno, ker ona je vsakemu dala enakopravno, svobodno življenje. Rečem ti pa, ljuba sestra, naj pravi kdo kar hoče, naše življenje je sestavljeno in ene same celote, celote prvotne materinske narave, kakoršna je še danes, čeprav smo na svetu dvojni ljudje. Ne bom ti razlagala, saj boš mati in tedaj ti bo mogoče popolno razumeti o teh rečeh. To je težko razlagati, kajti človek od pretežkih misli oboli. Jaz razmišljam že eno leto, sploh odkar sem povila prvo dete, kar me strašno teži, da še spati ne moram, kadarkoli se prebudim, so prve misli, ki rešujejo mnogo vprašanj v človeškem življenju.

Mlajša: Tu meni ni več tako strašna tema pred očmi. Mnenja sem, da prej ne bo pravičnega človeškega življenja, dokler ne bo stopila prvotna materinska narava pred človeški rod in zasedla prestol, da nam bo vsem enako delila, svobodo in bogastvo ter povila nas z ljubeznijo. Saj še ni pozabila, da smo njene hčere in sinovi. Dolgo je molčala o tem samo navidezno, ali spremljala je ljudi v njih srcih, da jo niso mogli zatajiti. In sedaj zopet prihaja na dan.

Starejša: Veš, kaj, draga sestra, vsem ženskam je treba povedati, da se organizirajo in pričnejo s prepotrebnim delom, ki je koristno za človeško družbo in napredek. To delo je sledeče: 1. Potrebno je, da se oprostijo verskih in drugih verig, da bodo otroci že pod materinskim srcem zadobili čut pravice in resnice. 2. Da naše otroke kolikor mogoče dobro vzgojimo, duševno in telesno, da bodo enkrat postali pravi možje in prave žene, da bodo že iz mladostnega življenja priznavali enakopravnost drug drugemu ter s tem gojili ljubezen do naroda. To je predvsem potrebno.

Mlajša: Res je tako. Nikakršna razjema se ne sme delati napram hčeram ali sinovom. Deliti ljubezen in učiti se mora vse enako, kar to je rešitev človeštva od napake in pravilnosti.

Starejša: Naša dolžnost je, da rešujemo tudi druga za žensko važna vprašanja, ki neprestano silijo na površje. To je zelo važno, ker bo vodilo vse do odkritosrčnosti. Vreči je treba raz sebe črne halje in se poslužiti bele — čiste. Naše srce naj vedno vodi boj za pravico, ne smemo se uklanjati nikomur. Naša dolžnost pa je, da spoštujemo enako vredno bitje. Pomisliti je treba, da žena je mati, roditeljica vsega človeštva, da vsi razpolagamo z njenim življenjem. Najmogočnejšim in najplemenitejšim možem je tudi dala življenje mati. Tako mogočna je žena — mati. Vidimo pa, kako okrutni so napram nji vladarji, kralji, plemenitniki, farji, nekronani kralji, kapitalisti in vsi, ki jim je dala življenje. Kdo je temu kriv? Ali ni mati, ki ne zna ceniti svoje plemenite narave? Zavrgla se je v svoji dobroti in podlegla krivici, ker prevelika je bila njena ljubezen, da bi vpoštevala sebe. Vse je dala za svoj zarod.

Mlajša: Bridka resnica je to! Vedi, draga sestra, če bi bila žena mati nekoliko bolj podučena, da bi odpravila vse te njene izkoriščevalce. Ali kdo priznava to?

Starejša. Nihče. Zato bi bila naša dolžnost, da stopimo v politični boj in počistimo vso človeško gnilobo. Pokažimo se, kaj smo. Da našnja družba je koruptna do kosti, ki pa jo največ podpira moški steber. A očistiti jo, ne gre kar tako. Ni lahko vreči kralja s prestola, političarja od korita, to je težka reč, a sčasoma bi šlo.

Mlajša: Seveda bi šlo, a prvo je to, da postanemo vsi enakopravni na vseh poljih, najžebo političnem ali družabnem. Sam moški spol ne more vladati in odločevati, čeprav misli tako. Treba je, da si sežemo v roke žena in mož in zavzamemo se skupno za vsa dela.

Starejša: Torej, draga sestra, podajve si roke in prisežive od zvesto, da najin sklep je trden, da delujeve za izobrazbo in napredek.

Pogovor teh dveh sester me je jako zanimal, kot bi moral vsakega in vsakemu količkaj zavednemu bi moral seči do srca. Zato bi apeliral, da se dragi čitatelj večkrat spomni razgovora dveh sester in razmišlja o njem. — **Naročnik.**

Na krvavih poljanah.

IVAN MATICIC.

(Dalje.)

Proti jugu so puhali vlaki, prenapolnjeni z ranjenci, med katere sem se vtihotapil tudi jaz. Pisane množice so klečale ob progi, vile roke in jokale. Po ogrski deželi so hotele množice ranjence obložiti z darili, ki jih je bilo toliko, da smo jih metali nazaj na tir.

"Ljudje, bodite pametni, nehajte! Ranjenci bodo zboleli!"

"Vzemite, saj imamo še vsega dovolj, ne zmanjka nam nikdar."

V Budim-Pešti je stal zabit vlak, poln prvih ruskih ujetnikov. Odprli smo jim vozove in jim nametali daril, ker že več dni nič ničesar jedli. Pa prihitele so množice ljudstva: "Tega ne dovoljujemo! Darila smo dali vam, ne pa tem ruskim psom!"

"Lačni so, saj so tudi ljudje."

"Nise ljudje, to so nevredni psi! Zaprite, nehajte, če ne vas naznanimo oficirjem!"

"Če ne pustite dati Rusom pa požrite sami! Mi ne sprejmemo ničesar več!"

Neubauer se je vrnil h kadru sredi zime, a tu so mu izročili četrti maršbataljon, da ga popelje v Galicijo. Pred odhodom mu je ušlo trideset mož, ki so se bali iti z morilcem. Toda te ljudi so zbrali in jih poslali za njim po mladem častniku. Na neki ogrski postaji so dohiteli bataljon — in Neubauer je stopil prednje, pijan in razjarjen: "Vi ste torej tiste strahopetne svinje! Poznate me, kdo sem in kaj znam, zato že lahko veste, kaj vas čaka! Zagotavljam vam, da se nikdar več ne vrnete domov. Vaše gnilo meso izkljujejo roparske ptice, vaše kosti ostanejo v blatu! — Naprej — marš!"

•

Trideset mož je uklonilo tilnike, a mu priseglo krvavo osveto. Ko so pa prišli do polka in do tistega silnega boja v decembru ob Wisloki blizu Jasalova, kjer je ostalo od olka komaj še kakih petsto mož, se je Neubauer ustrašil in pobegnil k Rusom. —

Brila je zima, škripal je sneg. V Karpatih so se borile čete s snežnimi zameti, ki so segali do vratu, pehale se v smrtnem naporu naprej. Kolone voz in živine so obtičale v zametih. Straže so bile zjutraj trde: zmrznile so in se rešile vsega hudega. Izmenjavali so jih potem vsake četrt ure. Učesa so nabreknila, prsti odreveneli, odpadali, polovico stopala je ostalo v čevljih.

Zima je bila dolga, brezkončna. Karpati so opravili svoje. —

Treba je bilo iti k zdravniškemu pregledu. V umazani sobi v vojašnici se je gnetlo moštvo, ki je smrdelo po gnilih ranah in po vsakovrstni nesnagi. Vsakdo se je moral sleči do pasa ali celo popolnoma do nagega, in ko je bil klican, je stopil boječe pred komisijo.

"Kaj vam je?"

"Gospod regimentarct, rana še krvavi, poglejte!"

"A to ni nič! Si še dober za marškompanijo. Naprej! Kaj je vam?"

"V prsih me bode, pri maršu dobim sapo in srce mi razbija."

"Drugega nič?" je vprašal neki velik nadzdravnik s košato brado. "Če bi bil jaz tako zdrav, bi šel prostovoljno v Karpate. Frontdiensttauglich — marš!"

"Kaj pa vi, že zopet tu? Saj sem vas že zadnjič nagnal k marškompaniji!"

"Gospod doktor, ves sem revmatičen, po vsem životu me trga."

"Haha, pa še niste raztrgan! Ali me imate za tako neumnega? Marš — vteknite falota v arest!"

Tako je šlo po vrsti in le malokdo je našel milost v ostrih zdravnikovih očeh. Ko sem prišel na vrsto jaz, sem še premišljeval, kako naj se zlažem.

"No, kaj pa manjka vam?" me je vprašal polkovni zdravnik prijazno.

"Ničesar mi ne manjka, zdrav sem in dobro se mi godi!" sem se odločno odrezal in se obrnil proč, ker sem izprevidel, da je vsaka laž brezuspešna. Vsi so ostrmeli, polkovni zdravnik je pa vzkliknil veselo: "Bravo, to je fant! Jaz bi mu dal srebrno medaljo, če bi mu mogel, in zvezde bi mu našil, ker je po pravici povedal!"

Vpil je še nekaj, pa ga nisem razumel, ker me je že pahnil "tagšarž" skozi vrata.

Maršbataljoni so šli v Karpate.

Na Doberdobski planoti.

Deveti maršbataljon našega polka je moral na goriško fronto, ker se je Italija izneverila svoji zaveznici Avstriji. Klatili smo se nekaj tednov okrog Tolmina in kopali strelske jarke. Ko je pa bila vojna napoved že neizogibna, smo šli 20. maja 1915. na goro k Sveti Mariji levo ob Tolmina in jo zasedli. In na binkoštno nedeljo zjutraj ob treh dobimo kratko telefonsko poročilo: "Danes od polnoči smo z Italijo v vojnem stanju. Pripravite se!"

Pretresla nas je ta pričakovana vest. Spogledali smo se in se bridko nasmejali. Nadporočnik Ringel, ki je bil videti pogumen mož, a jo je nazadnje le popihal k trenu, je pričel žugati s pestmi: "Hvala Bogu! Vendar je prišla prilika, da se bomo krvavo maščevali za vse zahrbtne intrige in zločine, ki so nam jih prizadevali! Čakajte, vi laški hinavci, vi nevredni ščurki, dobili jih boste, čeprav nas je malo! Škoda naših osemnajstih aktivnih kompanij, ki so bile po nepotrebnem razbite na galiških stepah in ki so bile namenjene le vam, strahopetci! — Začnimo, fantje!"

Zjutraj ob šestih je ukazal mali bateriji, ki je stala pet korakov za nami, sprožiti prve strele, ki so zažvižgali tja čez Ježo in Srednje na državno mejo laškim sprednjim stražam v pozdrav. Potem pa je bilo vse tiho in mirno.

(Dalje prihodnjič.)

Jugoslovanska kvota izpolnjena.

New York — (Jugoslovanski oddelek F. L. I. S.) — Zadnja trojica priseljencev, rojenih v Jugoslaviji, je dospela v Združene države dne 20. marca s parnikom "Mongolia", in z njimi je jugoslovanska kvota za tekoče fiskalno leto izčrpana. To pomenja, da do 1. julija tekočega leta ne bo več nikakega priseljevanja iz Jugoslavije. Vsa kvota za Jugoslavijo znaša 6,426, in od te je tekom prvih šestih mesecev fiskalnega leta, t. j. do 31. decembra 1922, prišlo 5,667. Od tedaj so priseljenci iz Jugoslavije prihajali le v malih skupinah, dokler se ni kvota končno izčrpala.

Do konca fiskalnega leta smejo priti v Združene države le oni inozemci, rojeni v Jugoslaviji, ki so po zakonu izvzeti iz kvote, namreč: konzularni in diplomatični uradniki; znanstveniki, umetniki, duhovniki; hišni uslužbenci, prihajajoči v spremstvu osebe, v šigar službi so bili že v inozemstvu, oziroma prihajajoči k taki osebi; mladoletni otroci naturaliziranega državljana; inozemci, prihajajoči le na obisk ali začasno radi kakega posla, in to kvečjemu za dobo šestih mesecev; inozemci, ki so stanovali tekom zadnjih petih let v kaki drugi ameriški deželi; in končno oni inozemci, ki se vračajo v Združene države po začasnem obisku v stari kraj, pri čemur ta odsotnost iz Združenih držav ne sme presegati šest mesecev od dneva odhoda.

Žene naturaliziranih državljanov, ako so same ameriške državljanke, morejo seveda svobodno priti. Treba pa zapomniti si, da le one žene naturaliziranih državljanov so Američanke vsled naturalizacije svojega moža, katere so bile poročene z ameriškim državljanom pred 22. septembrom 1922. Ako je njihov mož postal ameriški državljan po tem dnevu oziroma ako so se poročile kasneje, one niso ameriške državljanke in, ker so inozemke, spadajo pod kvoto, radi česar ne morejo priti v Združene države, ko je kvota izčrpana.

FANTJE!

Kdo se hoče podati v zakonski jarem? Pišite in pošljite sliko, katero vam na zahtevo vrnem. Tajnost jamčena. Naslov: "Nevesta", 2824 Thorndyke Ave., Seattle, Wash. (Adv.)

ŽENITVENA PONUDBA.

Išče se ženska od 35 do 40 let stara, naprednega mišljenja, dekle ali vdova, tudi če ima enega ali dva otroka. Jaz imam svoj dom in nekaj zemlje; prilika za pomagati pri kokošjereji. Če katera resno misli, naj se hitro prijavi, da bo lahko pomagala sejati salato in druge vrtne zeljenjave in saditi krompir itd. Pišite na naslov: SAMOTAR, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. (Adv.)

ZA KUHANJE PIVA DOMA

imamo v zalogi sled, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričajte, da je doma pri nas kuhani vedno je najboljši in najcenejši. Dobiti je tudi zbirko sodov, steklenic in raznih loncev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vse kraje.

Grocerijam, sladčičarjem in v prodajalne železnine damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,
6601 Superior Avenue, Cleveland, O.

RAZNA NAZNANILA.

McIntyre, Pa. — Naznanjam članom društva št. 361 S. N. P. J. v McIntyreju, da se vrši redna seja za naše društvo drugo nedeljo v aprilu in ne prvo. Torej vas pozivljam, da se polnoštevilno udeležite seje dne 8. aprila ob drugi uri popoldne v navadnih prostorih.

Naznanjam vse, ki imajo listke v prid društveni blagajni, da je dobra št. 27. Toliko na znanje vsem s številkami. — **Frank Kovach**, tajnik.

Detroit, Mich. — Članom društva št. 121 S. N. P. J. naznanjam, da se bo vršila izredna seja dne 1. aprila dopoldne. Pričetek je točno ob 10. uri v prostorih 1339 Kirby Ave. Na dnevnem redu je porotna obravnava glede brata Matha Babicha, ki se je pritožil, da mu je bila po krivici zadržana bolniška podpora. Udeležite se seje v polnem številu. — **Tajnik.**

New Derry, Pa. — Tem potom pozivljam vse člane društva "Zvesti bratje", št. 84 S. N. P. J., da se polnoštevilno udeležijo prihodnje mesečne seje, ki se bo vršila dne 8. aprila, katera je prestavljena radi Velike nedelje. Seja prične točno ob drugi uri popoldne v navadnem prostoru. Ker je nekaj važnega na dnevnem redu, je upati, da bo navzočih veliko število članov. Želim, da bi moj poziv ne bil brez uspeha.

Voščim vesele velikonočne praznike vsem članom in članicam društva. — **John Prah**, predsednik.

Chicago, Ill. — Vse zastopnike čikaških društev, kateri so bili vabljeni na sestanek, da ust... vimo centralo naših društev, ... zivljamo, naj se udeleže sesta... ki se bo vršil v četrtek zvečer ... 29. marca v Alhgrem dvorani ... vogalu 22. in Robey cest.

Društva, katera niso bila ... ljena, ker nismo imeli njih na... vov, imajo isto pravico sesta... se udeležiti. — **Sklicatelji.**

Kalininova žena pride v Zdr... ne države.

New York, N. Y. — Ekateri... Ivanovna Kalinina, soproga M... ela Kalinina, predsednika c... tralnega izvrševalnega odbora ... ske sovjetske republike, pride ... kratkem v Združene države v s... ho pomožne akcije za otroke ... Rusiji. Državni department ... Washingtonu je dovolil Kalini... vi vstop v Združene države ... pogojem, da bo na svojih sho... in sestankih govorila le o d... Rdečega križa. Kalininova je č... nica centralnega odbora ruske ... Rdečega križa. Ameriški pomo... odbor je aranžiral njeno turo ... Ameriki, ki bo trajala dva me... ca.

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (Marca 31-23) pomeni, da vam naročnina poteče na ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne ustavimo. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče ustavljen, vsled napačnega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je $5.00 in za pol leta pa $2.50. Člani S. N. P. J. plačajo za pol leta $1.90 in za celo leto $3.80.

Za mesto Chicago je za leto $6.50, pol leta $3.25.

Za Evropo stane za pol leta $4.00, za vse leto pa $8.00.

Tednik stane za Evropo $1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO "PROSVETA"
2657 So. Lawndale Ave.,
CHICAGO, ILL.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Z žalostnim srcem naznanjam sorodnikom, znancem in prija... ljem žalostno vest, da nam je ... mila smrt ugrabila našo dra... hčerko

MARY JERMAN

v starosti 7 let, umrla je po krsti... in mučni bolezni za zastrupljen... krvi dne 7. marca, 1923. Pogreb ... je vršil dne 9. marca na katoliš... pokopališče na Castle Shanno... Pa. Najlepše se zahvalimo botro... pokojnice Martinu in Katari... Raspet, ker sta prišla iz daljne... White Valley-e, Pa., in položi... venec v zadnji pozdrav. Hva... Johnu Suša in družini Volkar ... darovane vence. Hvala tudi dr... žinam Ocepek, Bolte, Lamut, De... mota, Rubič Slapnik, Kuna, Z... bric in Wood za darovane vence. Lepa hvala mladeničem, ki so n... sili vence poleg njene krste i... vsem, ki so jo obiskali na mrtva... škem odru, ter se vdeležili pogre... ba. Najiskrenejša hvala društv... "Roza Luksenburg" št. 386, S. N. P. J. za krasni venec. Tebi drag... naša Mary pa želimo počivaj mi... no in lahka naj Ti bode ameriška... zemlja, zlato solnce naj upi... svoje žarke na tvoj večni dom, ... vedno nam ostaneš v spominu me... nami. Žalujoči ostali: John ... Terezija Jerman, stariši, Albin, Andrew, Frank, bratje, ter Ros... in Jenny, sestre. Library, Pa.

KJE SE NAHAJA

Frank Šircel, doma blizo Illirsk... Bistrice na Notranjskem. Iščem ga radi zelo važnih stvari. Kdor v... za njegov naslov, naj mi to sp... roči, bodem zelo hvaležen. Ali naj se nam prijavi njegovemu bratu: Martin Šircel, P. O. Meriden, W. Va. (Adv.)

KJE JE?

Martin Kosa, član društva "Slo... venski premogar" št. 437, S. N. P. J. v Philippi, W. Va. Iščemo g... radi društvenih zadev. Zadnjič j... pisal iz Claytonia, Pa., Box 11, i... dne 27. junija, 1922. Cenjene r... jake prosimo, če kdo ve zanj, naj sporoči tajniku, ako bo pa sam... čital, naj se takoj prijavi, ker n... njega je plačan assesment že z... mesec marc, 1923. Oglasi naj se n... naslov: John J. Železnikar, P. O. Meriden, W. Va. (Adv.)

Nič ni predobreza za otroke. Dajte jim najboljše

Pravilna hrana in pravilna vzgoja, morata napraviti vsakega otroka močnega in krepkega. Če ne morete dojiti važega malega, naj bo vaša prva misel

Borden's
EAGLE BRAND
(condensirano mleko)

Matere treh generacij, on ga rabile, ko njih mleko ni bilo povoljno. Skoro v vseh slučajih se opazi pri otrocih hitra sprememba takoj hitro co jih prične hraniti s Eagle Brand in takoj postanejo krepkejši.

Izrežite in pošljite ta oglas na Borden Company, New York, in prejeli boste kriopiskno razvedilo, kako uporabiti to mleko v slovenskem jeziku in otročje knjižico.